

[Ministeren for kulturelle anliggender]

vist om, at filmcentralen kommer til at spille en rolle med hensyn til en øget produktion af videofilm. Derfor vil jeg gerne i det samråd, der nu vil komme mellem anden og tredje behandling, stille forslag om en mere umiddelbar styrkelse af filmcentralens stilling, hvorved der netop tages stilling til en forbedring af distributionen af kortfilm, som i øjeblikket er nødlidende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, og ændringsforslag nr. 2-5 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 vedtoges med 72 stemmer mod 67.

§ 2 med de foretagne ændringer, § 3, ændringsforslag nr. 7, § 4, således ændret, og § 5 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 forkastedes, idet 21 stemte for, 68 imod; 49 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 9 vedtoges enstemmigt med 131 stemmer; 7 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 10 og 11, § 6, således ændret, og §§ 7-10 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 12 om en ny affattelse af § 11 forkastedes, idet 64 stemte for, 73 imod.

§ 11, ændringsforslag nr. 13, § 12, således ændret, og § 13 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 14 forkastedes, idet 61 stemte for, 68 imod.

Ændringsforslag nr. 15 forkastedes, idet 65 stemte for, 72 imod.

Ændringsforslag nr. 16 vedtoges med 68 stemmer mod 65.

Ændringsforslag nr. 17 og 18 og § 14, således ændret, vedtoges uden afstemning.

§ 15 vedtoges med 72 stemmer mod 62.

Ændringsforslag nr. 19 om, at § 15 udgår, var dermed forkastet.

§ 16 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 20 om en ny affattelse af § 17 forkastedes, idet 62 stemte for, 72 imod.

§ 17, ændringsforslag nr. 21 og § 18, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 22 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 23, § 19, således ændret, §§ 20-30, ændringsforslag nr. 24, § 31, således ændret, og §§ 32-34 vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ebba Strange):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Anden behandling af:

Forslag til lov om biblioteksafgift.
(Lovforslag nr. L 145. Fremsat 17/3 82. Første behandling 31/3 82. Betænkning 19/5 82).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Arne Melchior (CD):

[Arne Melchior]

Det skal blive kort, for det er kun en markering, men jeg må have lov til for 16. gang i løbet af 5 år at oplyse tinget om, at vi fremturer i den uretfærdighed, at bøger, som har mere end én forfatter, ikke udløser biblioteksafgift, altså honorar for udført arbejde til de pågældende.

Nu har jeg i årevis af skiftende kulturministre hørt, at det ordner vi næste gang og næste gang og næste gang, og den omstændighed, at selve hovedloven, biblioteksloven, ikke kommer igennem i denne samling, kan altså ikke berettige os til dette helt klare snyderi over for mennesker, der har præsteret mindst det samme og måske mere arbejde end eneforfatteren af en bog. Der er mange lødige værker, som netop har flere forfattere, ligesom der kan være tegnere, fotografer og andre med i spillet, og de får nul kroner og nul øre. Man kan lande på månen og via EDB-anlæg fremtrylle de vanskeligste oplysninger på ingen tid, men vi kan ikke få smølet os færdige med denne sag. Jeg ved, det ikke er nogen stor sag for os, men for dem, det angår, er den stor, og derfor skal lejligheden ikke være forsømt til endnu en gang at sige, at den går ikke, vi kan ikke være det bekendt.

Ingerlise Koefoed (SF):

Ved førstebehandlingen af lovforslaget om biblioteksafgiften havde jeg et par indvendinger.

For det første indvendte jeg, at den graduering af vederlaget, som var indbygget i forslaget, ikke var god nok, fordi den, hvis den blev gennemført, ville betyde, at en del forfattere, der var nået så vidt, at de lige kunne leve af deres forfatterskab på grund af den biblioteksafgift, de fik, plus de honorarer, de får, ikke længere kunne gøre det.

For det andet gjorde jeg vrøvl over, at der stadig kun kunne fås biblioteksafgift for værker i bogform, at man altså var i den mærkværdige situation, at en komponist for de noder, han havde stående i et folkebibliotek, kunne få biblioteksafgift, mens han ikke ville kunne få noget for de grammofonplader eller musikbånd, han måtte have stående i folkebibliotekerne.

For det tredje gjorde jeg, ligesom hr. Arne Melchior lige før, vrøvl over, at man ikke havde fået løst problemet med medforfattere.

Man vil stadig væk kun kunne give biblioteksafgift til én ophavsmand til hvert værk.

Så må man spørge: hvad er der sket med disse ting ved de ændringsforslag, som nu er stillet af ministeren, og som vel nok må siges at være inspireret af forhandlingerne i udvalget? Der er sket det ene, at gradueringen er blevet ændret, at der i loven er indbygget en meget bedre graduering, sådan at alle forfattere, der har op til 50.000–60.000 bind stående i folkebibliotekerne, i folkeskolens biblioteker og på folkebibliotekernes depotbibliotek, vil få mere for deres bøger, når dette lovforslag er gennemført, end de får i dag. Til gengæld må man så beklage, at de andre problemer, som jeg havde fremme før, og hvoraf hr. Arne Melchior også rejste ét lige før her fra talerstolen, stadig væk ikke har kunnet løses. Der ligger nogle teknisk-administrative vanskeligheder i spørgsmålet om at give medforfattere penge for deres bøger. Der ligger sandsynligvis nogle andre vanskeligheder med at kunne give andre ophavs-mænd til andre materialer end bøger biblioteksafgift. Det sidste har jeg nok lidt svært ved at forstå, men jeg har altså forstået, at det er sådan.

Det har været meget vigtigt for os, at der i hvert fald i loven ligger en forbedring af forfatterens kår, og derfor har vi ikke syntes, at vi her og nu kunne sige, at vi ikke ville gå med til denne lov, men vi har bedt om, at der i betænkningen bliver indbygget, at den dag der er lovhjæmmel for at give flere forfattere til samme værk og komponister og billedkunstnere, hvis værker findes i anden form end bogform, en afgift, skal ministeren også have klarlagt, hvordan det rent teknisk kan lade sig gøre at give de mennesker de penge, som de helt naturligt må have krav på.

Forfatterforeningen har jo under udvalgsbehandlingen, ja, endda før vi startede på udvalgsbehandlingen, talt om, at man ønskede at få hele spørgsmålet om biblioteksafgift ændret fra at være et vederlagsspørgsmål til at være et ophavsretligt spørgsmål. Personlig er jeg ikke sikker på, at det vil være nogen god idé, men det er ikke mig, der skal tage stilling til det, i hvert fald ikke i dag. Der er sket det, at man for at imødekomme dette naturlige krav fra forfatterne i betænkningen har skrevet, at ministeren vil opfordre ophavsretsudvalget til at tage sagen op og udar-

[Ingerlise Koefoed]

bejde en betænkning om mulighederne for og problemerne ved at give alle ophavs-mænd, der har værker stående på bibliotekernes hylder, en eller anden ophavsretlig afgift.

Jeg er som sagt ked af, at man ikke har kunnet løse alle problemerne med denne lovgivning, og jeg vil sige til hr. Arne Melchior, at spørgsmålet om at give medforfattere penge eller ikke har noget som helst at gøre med, om man får ændret biblioteksloven eller ej; det er et helt andet problem. Men jeg anbefaler, at man stemmer for lovforslaget, fordi det i hvert fald sikrer en del forfattere et bedre eksistensgrundlag end det, de hidtil har haft.

Bernhard Baunsgaard (RV):

På den radikale gruppes vegne skal jeg også anbefale, at man vedtager lovforslaget om biblioteksafgift.

Det indeholder i hvert fald det nye, at afgiften bliver lagt på en sådan måde, at forfattere, der skal leve af at være forfattere, men måske ikke er voldsomt populære i øjeblikket, får en noget bedre stilling.

Der er adskillige forhold, som det ikke er lykkedes at få gennemført med dette lovforslag om biblioteksafgift. Jeg havde allerede lejlighed til ved første behandling at sige på den radikale gruppes vegne, at vi foretrak, at loven byggede på ophavsretten. Vi anerkender, at det vil være meget vanskeligt at gennemføre, og at det ensidigt er noget, der kommer til at gå ud over danske ophavsrettighedsindehavere, fordi man ikke har en tilsvarende lov i andre lande. Det er endda én ting. Men så er der 2 forslag, som jeg meget gerne ville have prøvet at samle et flertal for, og skulle det vise sig under diskussionen her, at der er et flertal, er jeg parat til at tage det op mellem anden og tredje behandling.

Det ene forslag er, at vi skulle vedtage en definition af, hvad en bog er. Den internationalt anerkendte definition af en bog er, at en bog er en tryksag, der indeholder mindst 49 sider. Den havde jeg gerne set her. Der er jo noget besynderligt i, at man kan få op mod 4 kr. i årlig afgift af en lille trykt ting, der måske har kostet 20 kr. i indkøb.

Jeg vil også gerne understrege her, at jeg meget gerne havde set et forslag om, at flere forfattere skulle omfattes af biblioteksafgif-

ten, og jeg kan ikke forstå, at dette ikke skulle kunne lade sig gøre. Det er ikke lykkedes for mig ved de samtaler, jeg har ført om denne lov, at skimte et flertal, der var parat til at gennemføre det. Viser det sig nu, at det alligevel er der, er jeg parat.

Må jeg så ikke sige om forslaget som helhed i anledning af de meget heftige diskussioner, vi har haft om, hvad vi kan tillade os over for mennesker, når det gælder indkomstbeskatning, og de omvæltninger, det vil fremkalde, at det, man nærer betænkneligheder ved at ændre i indkomstskattelove og andre skattelove, er det rene barnemad mod, hvad vi tillader os ved denne lov om biblioteksafgift. Man må være klar over, at i yder tilfælde forringer vi indkomsten for forfattere fra ca. 750.000 til 375.000 kr. om året, og det skal ske med en enorm hast, i løbet af 5 år. Tænk, hvis det havde været en skattelov! Jeg får næsten den tanke: det er vel ikke, fordi så mange i dette ting alligevel ikke regner med kulturpersonligheder, så dem gør det ikke så meget med? Der er ikke én, der er kommet med en bemærkning om det hidtil. Man skal være klar over, hvor brutalt dette forslag i virkeligheden er. Det kan godt være, det er rimeligt, at vi retter i loven, men det sker i et enormt omfang, og det bør derfor ikke ske, uden at det lige nævnes.

I bemærkningerne er der optaget nogle tilsagn fra ministeren, som jeg er meget glad for, og derfor vil jeg gerne takke ministeren for det heroppefra. Det er understregningen af, at de udvalg, der skal hjælpe ministeren med at fordele disse ting, når der opstår tvivl, består af ophavsrettighedsindehavere. Det er jeg meget glad for. Jeg synes, det er ligesom det forbereder den egentlige lov, at det er ophavsretten, vi til sin tid skal bygge på, så det vil jeg gerne sige tak for.

Eva Møller (KF):

Det konservative folkeparti var ved første behandling af dette lovforslag en smule skeptisk over for det, men jeg vil gerne sige, at da udvalgsbehandlingen efter vores opfattelse har løst en række af de problemer, der var i lovforslaget, og vi yderligere er i den situation, kan vi sige, at problemerne er blevet løst i samarbejde med Forfatterforeningen, kan vi på nuværende tidspunkt godt tiltræde lovforslaget, også ud fra den betragtning, at vi ved,

[Eva Møller]

at loven forholdsvis snart skal revideres. Det vil sige, at vi får mulighed for at se, om de intentioner, vi havde, bliver ført ud i livet på den måde, vi kunne ønske os.

Vi kunne godt have ønsket en mulighed for en mere gennemgribende drøftelse og undersøgelse af, hvorvidt det var muligt at basere loven på ophavsret; det har flere sagt før os. Vi ville også gerne have skabt mulighed for at give afgift til flere forfattere, og herunder vil jeg ikke undlade at nævne også illustratører af specielt børnebøger, hvor man måske godt somme tider kan føle, at illustratoren bliver lidt forfordelt til fordel for ham, der har sat disse ganske få ord nedenunder: dette er en gris, den siger øf, eller et eller andet i den retning; det er en lille smule synd fra illustratoren. Men disse ting håber vi på at vi får mulighed for at se på, når loven tages op til revision.

Jeg vil gerne specielt takke ministeren for, at hun har lovet at se på problemet om afgift til de dansksprogede sydslesvigske forfattere, og endelig vil jeg bede om, at vi får lovforslaget til udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling, således at vi får en mulighed for at se på sammensætningen af det udvalg, der er nævnt i lovforslagets §§ 3 og 4 - stk. 2 begge steder. Vi synes også, at ophavsmændene skal have sæde i dette udvalg, men vi er ikke helt overbeviste om, at det kun skal være ophavsmændene.

Brøndsted (V):

Selv om dette lovforslag, L 145, i virkeligheden hang sammen med L 144, som jo får lov til at oversomme i kulturudvalget, er jeg godt tilfreds med, at vi får L 145 vedtaget, da det er ret væsentligt, at vi får den fordeling, som den nye skala lægger op til. Jeg synes virkelig, man må sige, at der er sket nogle røkeringer, der styrker den gedigne del af dansk litteratur og dermed støtter denne gruppe af danske forfattere. Det vil altid være svært at pille ved sådan en skala, det vil altid være svært at ramme det, der er det helt rigtige, men jeg synes egentlig, at den vedtagne skalagradering er kommet tæt på det, man kan forvente i bestræbelserne for en retfærdig fordeling.

Så vil også jeg udtrykke min tilfredshed med, at de danskskrivende i Sydslesvig kan forvente at komme med ved fordelingen af

midlerne nu. Det er jo ikke mange, det drejer sig om, men jeg synes, det er meget væsentligt, at mennesker, der skriver på dansk for danskere og er repræsenterede i ret stort tal endda på danske biblioteker, har samme vilkår som andre danskskrivende.

Vi ønsker stadig at få forbedret vilkårene for dem, der er flere om at udarbejde et bogværk. Jeg synes, det er helt urimeligt, at man skelner mellem de bøger, der kun har ét forfatternavn, og dem, der har to eller flere. Det må være rimeligt, at der arbejdes videre med det, som der jo også er givet løfte om.

Det samme vil jeg da gerne understrege med hensyn til oversættere, for betingelsen for, at en bog, et skønlitterært værk, står på et dansk folkebibliotek, er i virkeligheden den, at der er en, der har påtaget sig den opgave at oversætte den, og det er jo ikke sådan, at oversættelsesarbejde er noget, der kan gøres af hvem som helst; det er ikke bare et spørgsmål om sproglig kunnen, det er også et spørgsmål om litterær forståelse, litterær indsigt og kunstnerisk evne, og derfor er det også vigtigt, at arbejdet for at få dem med bliver fremmet.

Så vil jeg kun til sidst sige, at de ændringsforslag, der er stillet af ministeren, og som vi har tilsluttet os i udvalget, selvfølgelig har vor fulde støtte, og det gælder også lovforslaget ved tredje behandling.

Poulsgaard (FP):

Jeg ved ikke, hvor mange gange man hører herinde: vi vil gerne forbedre vilkårene for den og den gruppe. Men en forudsætning for at forbedre vilkårene er simpelt hen, at vi forbedrer vilkårene for dansk erhvervsliv. Vi forringer vilkårene for dansk erhvervsliv med alle de love, vi laver her; derfor hænger tingene ikke sammen.

Men så bliver man glad, når man bliver præsenteret for et forslag til lov om biblioteksafgift. Nå, tænker man ved sig selv, nu skal folk da til at betale en lille smule for at låne en bog eller to på biblioteket, hvad der absolut var rimeligt. Men nej, det var ikke det, der var tanken med det. Det var søreme forfatterne, der skulle have nogle større honorarer, og dette forslag løser jo overhovedet ikke noget som helst problem. Det grundlæggende problem er simpelt hen ophavsretten, og så længe man ikke vil tage fat på

[Poulsgaard]

ophavsretsproblemet, men kører med de forældede ophavsretsregler, man har, kan man komme med så mange lappeløsninger, som det være skal, uden at det hjælper noget. Men her er folketinget i den heldige situation, at fremskridtspartiet har fremsat et lovforslag, der kan løse disse ophavsretsproblemer, og det bliver vi nok nødt til at genfremsætte, så vi kan få drøftet noget fornuftigt. I hvert fald kan mit parti ikke støtte dette lovforslag, for det har en misvisende titel. Der skulle have stået: det er en forværring af samfundets økonomi.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Må jeg forstå de bemærkninger, der faldt om ophavsretsproblemer og om, at denne lov ikke går ind på dem, på den måde, at fremskridtspartiet i hvert fald for øjeblikket er parat til at gennemføre en lov om afgift på bøger byggende på ophavsretsloven?

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Hr. Bernhard Baunsgaard må forstå min bemærkning på den måde, at fremskridtspartiet har fremsat et lovforslag om ophavsretsproblemet. Hvis vi får det lovforslag vedtaget, har vi en moderne model at arbejde med fremover.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Og når folketinget så har gennemført en lov om ophavsretsproblemer, vil fremskridtspartiet så være med til at gennemføre, at der på grundlag af den betales en afgift pr. bog på biblioteket?

Formanden:

En kort bemærkning til hr. Poulsgaard, og så går vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Nu må jeg lige se den lov, før jeg binder partiet. Det er helt givet, at fremskridtspartiet vil være med på, at de forfattere, der står på biblioteket, får et vederlag; om det skal være

et engangsvederlag eller det skal være pr. udlån, kan vi så diskutere.

Wilhelm (VS):

Forslaget har de samme mangler set ud fra vores synspunkt, som vi nævnte ved første behandling, dem er der ikke rettet ved, og den eneste grund til at støtte det – men det er da også en grund – er den omfordeling af midlerne, der ligger i forslaget, som det nu kommer til at se ud, efter at ændringsforslag nr. 1 bliver vedtaget.

Det er jo rigtigt nok, som hr. Bernhard Baunsgaard siger, at det er en ganske drastisk omfordeling, i hvert fald for de personer, der har 100.000, 200.000, 300.000 bind stående på bibliotekerne, men dels foregår det altså forholdsvis lempeligt over en 5 års periode, dels er det nok ikke de folk, der beholder en biblioteksafgift på 375.000 kr., som virkelig er i bekneb. Vi skal jo huske på, at forudsætningen for at have et par hundrede tusinde bind stående på bibliotekerne nok altid er, at man også har skrevet temmelig mange bøger, som løbende bliver solgt meget pænt, og som man har fået de almindelige forfatterhonorarer for fra forlagernes side, de 15 pct., eller hvad man nu har af aftaler, så det er jo ikke det eneste udkomme, man har, hvis man er i den situation, at man har et par hundrede tusinde bind stående på landets biblioteker.

Vi støtter ændringsforslag nr. 1, for vi synes nok, at den nedgang, sådan som lovforslaget forelå, for mellemgruppen af forfattere, dem, som egentlig er professionelle og helst skal leve af deres forfattervirksomhed, på typisk 40.000, 50.000, 60.000 kr. i området fra 20.000 bind til 60.000 bind, var urimelig. Det er nu rettet op igen, samtidig med at der dog for de dårligst repræsenterede forfattere stadig væk er en afgiftsudvidelse på ca. 50 pct.

Vi støtter også de to andre ændringsforslag. Af de mangler, der er, synes jeg nok at den, hr. Arne Melchior nævnte, er den mest iøjnefaldende. Vi havde ligesom SF gerne set, at afgiftsordningen kom til at omfatte alle ophavsmænd til de værker, der udlånes fra vore biblioteker, herunder altså også komponister, billedkunstnere osv., men jeg bøjer mig for det argument, at der er tek-

[Wilhelm]

nisk-administrative vanskeligheder ved at gøre det allerede nu.

Derimod har jeg meget svært ved at se, at der skulle være uoverstigelige teknisk-administrative vanskeligheder ved at løse det problem, vi har talt om i 18 år, nemlig at give afgiften også til medforfattere. Jeg vil da sige ligesom hr. Bernhard Baunsgaard, at kan vi finde ud af det inden tredje behandling, er VS parat til at støtte et sådant forslag. Jeg kan også sige, at havde hr. Arne Melchior stillet et ændringsforslag i den retning her til lovforslagets anden behandling, havde det ikke manglet på VS' stemmer til det, men sådan et forslag er ikke stillet.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er en kort bemærkning om de meget store afgifter, der tilfalder folk med mange bind på bibliotekerne. Jeg mener ikke, at disse folk skulle være sociale tilfælde, men her er der tale om, at man i folketinget gennemfører en lov, der formindsker disse folks indtægt med mellem 60.000 og 70.000 kr. om året de næste 5 år, andre ting uændret, og så kom jeg til at tænke på, at i går diskuterede vi et indkomstskatteforslag, hvor der var tale om, at mennesker skulle have en skattestigning på 2.000 kr.; det fremkaldte voldsomme protester fra det, jeg i går kaldte højre side af salen, men i dag er der bogstavelig talt ikke en bemærkning. Det var det, jeg fandt besynderligt.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg vil også gerne her takke for en konstruktiv udvalgsbehandling, som gør det muligt at færdigbehandle dette lovforslag i indeværende samling. Jeg har kun få bemærkninger til de synspunkter, som er fremsat under debatten her.

Til hr. Arne Melchior, hr. Brøndsted og hr. Wilhelm vil jeg sige, at det er gjort gældende den ene gang efter den anden, når vi har drøftet spørgsmålet om biblioteksafgift også til medforfattere, at dette ikke er teknisk uovervindeligt, og det er da klart, at det kan lade sig gøre. Men skal det gøres manuelt, hvad vi er nødt til i dag, hvor et EDB-system endnu ikke er udarbejdet til at løse opgaven, vil dette arbejde være så tidrovende og der-

med så bekosteligt, at det ikke med rimelighed kan siges at måtte have en sådan prioritet. Hvorfra skal de beløb komme, som det vil koste manuelt at udlede alle værker med mere end én forfatter? Skulle det begrænse den pulje, der er til rådighed ved afgifterne, må det i hvert fald anses for at være urimeligt.

Til hr. Brøndsted kan jeg sige, at der er ikke på nogen måde tale om, at denne gruppe forfattere fuldstændig overses; der er tale om en meget bevidst og gennemtænkt vurdering af, at dette problem rimeligst løses på det formentlig ikke alt for fjerne tidspunkt, hvor en EDB-teknik er til rådighed for os til løsningen deraf.

Så har der været en række overvejelser over mulighederne for at indføre et biblioteksafgiftssystem, som er baseret på ophavsretten. Jeg vil nok sige, at det interesserede mig at høre hr. Poulsaards bemærkning om, at hvis først vi kunne gøre det, ville hr. Poulsaard og fremskridtspartiet være tilfredse. Sagen er nemlig den, at på et tidspunkt, hvor de teoretiske og tekniske problemer, som ophavsretsudvalget i øjeblikket arbejder med at løse, måtte være løst, ville en overgang til en biblioteksafgift baseret på ophavsretsprincippet være umådelig kostbar, idet denne da ville omfatte en lang række ophavsretshavere og en lang række biblioteker og samlinger, som i dag ikke er omfattet af afgiftsordningen. Det kan man ideelt ønske at de bliver, men at hr. Poulsaard siger, at et sådant forslag, som vil kræve umådelige merudgifter, hvis kvantitet jeg ikke ud af hovedet skal antyde, synes jeg er interessant, og det synes jeg vi skal huske.

Til hr. Bernhard Baunsgaard, der jo nok er den, der mest indgående har talt for at omlægge vores afgiftssystem til at følge en ophavsretstankegang, og til fru Ingerlise Koefoed, der med beklagelse siger, at vi jo ikke har kunnet løse alle problemer i denne lov, må jeg sige, at det er der heller ikke nogen andre der har. Der er i dag i hele verden kun omkring 10 lande, der yder biblioteksafgift. De 9 af disse 10 lande gør det på måder, der ligner vores: at man stiller et beløb til rådighed, der fordeles efter visse rimelighedskriterier ud fra en graduering, som man nu kan enes om.

Der er kun ét land, nemlig Vesttyskland, som har tilnærmet sin afgift til ophavsrets-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

princippet, og det har alene været i stand til at gøre det på den måde, at fordelingen af midlerne mellem forfatterne bliver foretaget på baggrund af stikprøvevise optællinger i alene 30 ud af samtlige Vesttysklands hundreder af biblioteker, optællinger, som finder sted hvert tredje år. Jeg tør derfor nok svagt antyde, at vi er ganske langt med hensyn til løsningen af problemerne, og mit tilsagn om at bede Koktvedgaardudvalget om at arbejde med dette synes jeg er et skridt på vejen i retning af, at folketingset bliver informeret om vilkårene, under hvilke en ændret afgiftsordning kan indføres. Det er så kompliceret, at det er lidt letfærdigt at tale om, at vi dér har den idelle løsning på dette problem, der har at gøre med kulturstøtte.

Endelig til slut vil jeg sige om den praktiske fordeling, som altså hviler bare på et rimelighedsprincip, som vi er nået frem til, at den fordelingsnøgle, som er foreslået i regeringens oprindelige forslag, var baseret på et ønske om at tage hensyn til de forfattere, der var dårligst stillet, og samtidig klippe toppen af, idet et fåtal forfattere får urimeligt – kan man nok sige – høje indtægter, selv om jeg meget vel forstår hr. Bernhard Baunsgaards bemærkninger om, at en nedgang i disse indtægter måske kan forekomme mere pludselig, end vi er vant til, men den sker dog over en 5 års periode, og jeg mener, at den vil blive accepteret.

Vi har lyttet til de indvendinger, som kom fra Forfatterforeningen om, at vores hensyntagen til de dårligst stillede er kommet til at gå ud over en mellemgruppe, der her i landet opfattes som de forfattere, der kan leve af at være forfattere. Vi synes, at de synspunkter er rigtige, og vi har fået udarbejdet ændrede statistikker, der giver os en fordelingsmodel, som i lidt mindre grad tilgodeser de dårligst stillede – som også er en blandet gruppe – men som gør det muligt stadig væk for forfattere her i landet at leve af deres forfatter-skab.

Endelig må jeg til slut til hr. Bernhard Baunsgaards efterlysning af indførelse af UNESCOs bogdefinition sige, at det forslag, som fremkom i UNESCO om, at et skriftstykke på mere end 49 sider er en bog, og at et skriftstykke på mindre end 49 sider ikke er nogen bog, ikke er blevet accepteret mange steder. Det er meget svært at kvantificere en kvalitet, og et bogbegreb må vel også bygge

på kvaliteten. I denne sammenhæng peges der jo oftest på små digtsamlinger, der erved ville falde ud som værende ikke-bøger. Det er måske værd at gøre sig klart også, at blandt de mest skelsættende videnskabelige bøger og afhandlinger i verden er Niels Bohrs afhandlinger, der for manges vedkommende kun rummede ganske få sider.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil godt starte med at sige til kulturministeren, at når jeg beklager, at vi ikke har kunnet løse alle problemer på én gang, er det ikke noget, jeg bebrejder kulturministeren. Jeg beklager over for de mennesker, som måske havde håbet, at vi kunne løse problemerne, at vi ikke har været i stand til at gøre det denne gang, og jeg sagde, at der i betænkningen var indbygget forskellige ting, der gjorde, at man sandsynligvis ville komme nærmere en løsning af problemerne senere hen. Der er jo også i loven indbygget en revisionsparagraf, sådan at man, når man er kommet løsningen af problemerne nærmere, kan få løst dem ad lovgivningens vej.

Jeg har ikke sagt, at ophavsretlig udbetaling af biblioteksafgift, eller hvad det nu vil hedde til den tid, skulle være den ene løsning. Jeg har tværtimod sagt, at jeg personlig tvivler på, om det er den gode løsning, men at jeg synes, det er rigtigt, at vi nu har fået fastslået, at det i hvert fald skal undersøges, hvilke problemer og muligheder der måtte ligge på det område.

Det, jeg egentlig gik herop for, var for at sige, at hr. Bernhard Baunsgaards synspunkt om, at man skulle lægge UNESCO-definitivonen af en bog lig 49 sider til grund for beregningen af en biblioteksafgift, vil jeg i hvert fald meget stærkt anbefale udvalget ikke at gå ind på. Jeg vil sige det så stærkt, at hvis det skulle indgå i denne lov, at man skulle bruge den definition for beregning af biblioteksafgift, ville jeg fraråde SFs folketingsgruppe at stemme for loven, og det ville jeg gøre, dels fordi, som ministeren har sagt, man ikke kan dømme en bogs kvalitet på, om den er tyk eller tynd, dels fordi der er en del lyrik i hvert fald, der vil falde udenfor og ikke få penge, og endelig fordi de bøger, som har så stor betydning for folks læsning og folks litteraturinteresse siden hen, i høj grad ville blive ramt, nemlig børnebøgerne. Dette område er det eneste, hvorpå børnebogsfor-

[Ingerlise Koefoed]

fattere får samme betaling som forfattere af voksenbøger. Man får i bibliotekerne præcis det samme for et bind af en børnebog, som man får for et bind af en voksenbog, mens man i honorar fra forlaget så godt som altid får mindre for en børnebog end for en voksenbog. Der er en hel del børnelitteratur, der ligger under de 49 sider. Jeg kan nævne noget, som jeg synes har været skelsættende for dansk billed- og børnebogs litteratur, nemlig Egon Mathiesens bøger. Egon Mathiesens enke lever mig bekendt stadig væk, og hun får stadig biblioteksafgift. Jeg kan nævne Flemming Quist Møller, jeg kan nævne Ib Spang Olsen, og jeg kunne nævne en lang række små bøger, som er de første, små børn selv kan læse, og som det er kolossalt vigtigt at man stadig væk vil kunne låne på bibliotekerne. En del af disse forfattere ville have svært ved at overleve ved at skrive, hvis de ikke var sikret en biblioteksafgift foruden det ikke ret store forfatterhonorar, som mange af dem får. Så jeg ved naturligvis godt, at der er mennesker, der økonomisk spekulerer i denne lov og skriver nogle bøger i flere bind, hvor de måske kunne have skrevet samme bog i ét bind, men jeg kender ikke nogen økonomiske love i dette land, som der ikke er nogen mennesker der sådan går og spekulerer en lille smule i.

Endelig skal jeg sige om problemet med flere forfattere til samme værk, at jeg ville meget gerne, om vi kunne vedtage, at de kunne få biblioteksafgift, men jeg må desværre med den viden, jeg har andre steder fra end her i folketinget, sige, at jeg er bange for, at det vil være teknisk fuldstændig uoverskueligt at tage problemet op i dag. Bibliotekernes katalogsystemer, som er grundlaget for forfatterafgiften, er slet ikke indrettet på dette. Selvfølgelig kan det lade sig gøre, og hvis man vil bruge alle de penge og al den tid på det, der skal til, skal jeg gerne stemme for det. Men vi må fastlægge nogle præmisser, vi må finde ud af, hvad det er, vi taler om. Er det 2 forfattere, 3 forfattere, 8 forfattere til samme bog, eller hvad er det egentlig, vi taler om? Jeg vil fraråde, at man gør noget nu, selv om jeg gerne så, at man havde kunnet gøre det.

Arne Melchior (CD):

Det er klart, at vi med glæde har noteret os de mange positive udtalelser med hensyn

til afgiften af værker, som har mere end én ophavsmand, og jeg skal derfor oplyse, at når der nu alligevel skal være ny udvalgsbehandling – det ville vi ellers have begæret – vil CD benytte lejligheden til sammen med andre, der måtte være interesserede, at stille et ændringsforslag i den retning. Når vi ikke tidligere har gjort det, skyldes det især, at vi har en række besvarelser af spørgsmål både her i salen under debatter og spørgsmål stillet i udvalget, som har talt om disse besværligheder, som vi aldrig har fundet overbevisende, men vi har gerne villet give administrationen god tid.

Vi mener, at det kan løses, endda nemt, i hvert fald for den overvejende del af de pågældende værkers vedkommende. Vi skal gerne i første omgang og med begrænset frist give afkald på at medtage egentlige samleværker, leksika, novellesamlinger o.lign., og kan måske slutte med, at vi sørger for at bringe forholdet i orden for alle dem, hvor der er 2, 3 eller 4 ophavsmænd – jeg skal ikke lægge mig fast på noget bestemt tal. Det vil være en retfærdighedshandling, som vil løse problemet i 90 pct. eller 95 pct. af tilfældene, og det er der nem mulighed for at gøre, og jeg er sikker på, at villigheden hos kulturministeren også vil være til stede.

Mette Groes (S):

Jeg synes, vi skal slutte denne debat med at konstatere, at der er et ualmindelig stort flertal for lovforslaget. Det er meget sjældent, at vi i denne tid i folketinget vedtager et lovforslag, som kun ét eneste parti stemmer imod. Ligesådan synes jeg, vi skal konstatere, at alle de indvendinger, der er kommet frem i debatten i dag, er forudset i betænkningen og også besvaret i betænkningen, at vi har drøftet dem ganske overordentlig indgående, og at vi har fået et særdeles godt materiale fra ministeriet til denne drøftelse. Så kan jeg ikke se, at der er så forfærdelig meget mere at snakke om, heller ikke i udvalget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg er ikke enig med fru Mette Groes i, at der har været ualmindelig god tid til at drøfte alting i udvalget. Desværre er dette lovforslag fremsat ret sent i samlingen.

Måtte jeg sige om de indvendinger, der er rejst mod at inddrage værker, bøger, af flere

[Bernhard Baunsgaard]

forfattere, at dem kan jeg ikke rigtig tage alvorligt. Ministeren sagde, at skal optællingen foretages manuelt, vil det blive meget bekosteligt, og det blev fulgt op af formanden for kulturudvalget med bemærkningen om, at med den viden, vedkommende har fra bibliotekernes kartotekssystem, vil det blive besværligt. Ja men jeg tror, at vi kan gøre det ved en stikprøveundersøgelse, vi kan vælge nogle biblioteker ud, og jeg tror, det vil være tilfredsstillende i en overgangstid. Måden, det hidtil har tegnet sig i udvalget på, er grunden til, at jeg i mit første indlæg i dag sagde, at jeg ikke havde stillet forslag om det. Nu er der mulighed for et flertal bestående af, så vidt jeg kan skønne, fremskridtspartiet og socialdemokratiet. Det forudsætter, at alle andre, fra VS til konservative, bliver enige om et forslag, og det har hidtil vist sig meget besværligt. Lad os bare prøve det i udvalget, men man må være så realistisk, at man forstår, hvor vanskeligt det bliver, når vi skal uden om både fremskridtspartiet og socialdemokratiet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§ 1, ændringsforslag nr. 1, § 2, således ændret, §§ 3-6, ændringsforslag nr. 2 om indsættelse af en ny paragraf, § 7 og ændringsforslag nr. 3 om indsættelse af en ny paragraf vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Forhandling om udenrigsministerens redegørelse af 19. maj 1982:

Redegørelse om det danske formandskab i EF i 2. halvår 1982.

(Redegørelse nr. R 11. Anmeldt 19/5 82. Redegørelsen givet 19/5 82. Meddelelse om forhandling 19/5 82).

Forhandling

Camre (S):

Det ville være forkert at overvurdere den indsats, et enkelt land kan udøve som indehaver af formandskabet i EF i en 6 måneders periode, men det ville også være forkert helt at se bort fra muligheden for at påvirke arbejdet i De europæiske Fællesskaber under et formandskab.

Udenrigsministeren har understreget i sin redegørelse, at Danmark overtager formandskabet i en periode, hvor udviklingen i den industrialiserede verden i almindelighed og i de gamle europæiske industrilande i særdeleshed er præget af mange problemer og megen usikkerhed, ligesom udviklingen i verden som helhed i disse år er præget af en betydelig uro og utryghed.

Det er socialdemokratiets opfattelse, at de problemer, verden er stillet over for, kun kan løses gennem et internationalt samarbejde, og det er vores opfattelse, at EF har en væsentlig rolle, fordi vi – alt taget i betragtning – repræsenterer en gruppe af lande, som måske på en række områder står hinanden nærmere end de fleste andre større landegrupper i henseende til en demokratisk-politisk udvikling og deraf følgende social og økonomisk struktur.

Jeg vil påpege, at uanset EF-samarbejdet mangler og uanset den forskel, der også findes mellem de enkelte landes synspunkter, er det svært at se, hvad der ville ske, hvis EF ikke eksisterede. Ville modsætningerne mellem f.eks. England, Frankrig og Vesttyskland blive større? Hvilke følger ville det få for os, hvis disse lande gik ind i en isolationistisk politik? Vi ønsker en bestemt udvikling af De europæiske Fællesskaber. Vi ønsker nogle helt konkrete resultater, og alternativet: ikke at deltage i dette samarbejde, er for os at se en forringelse af mulighederne for at nå vore mål. Alt taget i betragtning har vi en langt mere stabil udvikling end i 1930'erne, og denne udvikling må fastholdes.

Danmark må nødvendigvis tillægge udviklingen af den europæiske økonomi og dermed den sociale udvikling i EF den allerstørste betydning under formandskabet. Udenrigsministeren har klart påpeget, at en forøget indsats må rette sig mod 3 elementer: for det første et højere investeringsniveau i den private og den offentlige sektor. For det an-